

Opis arkuszy egzaminacyjnych

- podstawowym – *Arkusze I* (MJN-P1_1P-112)
- rozszerzonym – *Część I* (MJN-R1_1P-112) i *Część II* (MJN-R2_1P-112)

Poziom rozszerzony składał się z dwóch części. *Część I* zawierała 3 zadania, zdający mógł uzyskać maksymalnie 23 punkty, a *Część II* zawierała 6 zadań, za które zdający mógł uzyskać maksymalnie 27 punktów. Egzamin na poziomie rozszerzonym trwał 190 minut.

Arkusz I

Zadanie z zakresów tematycznych: „dom – miejsce zamieszkania” i „szkoła – kształcenie pozaszkolne” składało się z pięciu zadań częściowych. Polegało ono na wysłuchaniu wywiadu z Patrickiem, który opowiadał o przeprowadzce do Stuttgartu oraz wybraniu odpowiedzi zgodnych z treścią usłyszanego nagrania. Po dwukrotnym wysłuchaniu tekstu zdający musieli zdecydować, które zadania są zgodne, a które niezgodne z jego treścią. W zadaniu zastosowano techniki prawda/fałsz.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania						
		LO	LP	LU	T	TU		
0,73		0,81	0,65	0,64	0,67	0,58		
Sprawdzane umiejętności								
Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (standard II.1.c).								
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności					
			Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje.	1	0,72	0,81	0,56	0,65	0,66	0,60
2.		1	0,84	0,88	0,82	0,79	0,81	0,84
3.		1	0,78	0,86	0,72	0,51	0,73	0,57
4.		1	0,66	0,78	0,55	0,64	0,56	0,42
5.		1	0,65	0,74	0,61	0,60	0,57	0,46
Komentarz:								
Zadanie to okazało się łatwe.								
<ul style="list-style-type: none">Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie cząstkowe 1.5. (łatwość 0,65). Zaklasyfikowanie zdania 1.5.: „Patrick findet, man sollte bei der Suche nach einer Ausbildungsstelle mobil sein.” jako zgodnego z treścią nagrania okazało się								

problematiczne, gdyż wymagało od zdających zrozumienia i przeanalizowania dwuzdanowego fragmentu wypowiedzi: „*Man sollte auf jeden Fall den Mut haben, von Zuhause wegzuziehen, wenn man in der Heimatstadt oder im Umkreis nichts findet. Man muss ja nicht sein ganzes Leben an einem Ort verbringen.*”

- Najłatwiejsze dla zdających było zadanie częściowe 1.2. Zdający bez trudu zrozumieli fragment nagrania: „*Ich habe in Erfurt bei meinen Eltern gewohnt, aber jetzt wohne ich in einer Wohngemeinschaft.*” i zaklasyfikowali zdanie: „*Patrick wohnt in Stuttgart in einer Wohngemeinschaft.*” jako zgodne z tekstem.

Zadanie 2. (5 pkt)

Nagranie w tym zadaniu dotyczyło zakresu tematycznego „człowiek – cechy charakteru” i składało się z pięciu zadań częściowych. Tekst informował o cechach charakteru pięciu uczniów i ich stosunku do obowiązków szkolnych. Po dwukrotnym wysłuchaniu tekstu zdający musieli dopasować do każdej z osób właściwy, jednozdaniowy opis. Katalog, z którego zdający wybierali opisy poszczególnych osób, zawierał jeden element dodatkowy, który nie pasował do żadnej wypowiedzi. Technika zastosowaną w tym zadaniu było dobieranie.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania				
	LO	LP	LU	T	TU
0,50	0,62	0,37	0,43	0,39	0,26

Sprawdzane umiejętności

Zdający określa główną myśl tekstu. (II.1a).

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności					
			Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Zdający określa główną myśl tekstu.	1	0,40	0,52	0,29	0,32	0,30	0,15
2.		1	0,58	0,75	0,41	0,52	0,45	0,32
3.		1	0,39	0,50	0,28	0,34	0,29	0,22
4.		1	0,61	0,75	0,49	0,49	0,50	0,30
5.		1	0,50	0,61	0,38	0,48	0,41	0,30

Komentarz:

Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne.

- Najtrudniejsze było zadanie częściowe 2.3. (łatwość 0,39). Prawidłowe przyporządkowanie zdania: „*Der Beliebte – ohne Kampf die Nummer eins in der Klasse.*” wymagało zrozumienia i przeanalizowania fragmentu charakterystyki: „*Die Jungen und Mädchen in der Klasse mögen ihn sehr und daher wird er oft zum Klassensprecher gewählt.*”
- Najmniej problemów przysporzyło zdającym rozwiązanie zadania częściowego 2.4. Zdający bez trudu powiązali usłyszany tekst: „*Er weiß immer einen guten Witz und kann Lehrer fantastisch imitieren. (...) Die ganze Klasse lacht oft über ihn*” ze zdaniem: „*Der Klassenkasper – macht sich gern zum Clown.*”

Zadanie 3. (5 pkt)

Zadanie z zakresu tematycznego „praca – popularne zawody i związane z nimi czynności” składało się z pięciu zadań częściowych. Polegało ono na wysłuchaniu wywiadu z policjantką, która opowiadała o swojej pracy, oraz wybraniu odpowiedzi zgodnych z treścią usłyszanego nagrania. Było to zadanie wyboru wielokrotnego, w którym liczba możliwości odpowiedzi została ograniczona do trzech.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania						
		LO	LP	LU	T	TU		
0,60		0,70	0,47	0,56	0,52	0,42		
Sprawdzane umiejętności								
Zdający selekcjonuje informacje. (II.1d).								
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności					
			Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Zdający selekcjonuje informacje.	1	0,62	0,72	0,48	0,57	0,55	0,46
2.		1	0,54	0,62	0,43	0,60	0,48	0,39
3.		1	0,43	0,55	0,34	0,35	0,34	0,25
4.		1	0,79	0,87	0,64	0,68	0,73	0,61
5.		1	0,61	0,73	0,48	0,58	0,51	0,42
Komentarz:								
Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne.								
<ul style="list-style-type: none">Najwięcej problemów z podaniem prawidłowej odpowiedzi zdający napotkali podczas rozwiązywania zadania częściowego 3.3. (łatwość 0,43). Informacja potrzebna do prawidłowego rozwiązania zadania mieściła się we fragmencie: „<i>Mehr als die Hälfte meiner Arbeitszeit verbringe ich damit, alles aufzuschreiben, was ich auf der Straße erlebt habe. Ich tippe Protokolle und schreibe Anzeigen für den Staatsanwalt.</i>“ Zdający mieli problem z prawidłową interpretacją przytoczonego tekstu.Najłatwiejsze okazało się zadanie częściowe 3.4. (łatwość 0,79). Zdający potrafili wskazać prawidłowe rozwiązanie („<i>Frauen haben einen positiven Einfluss auf die Polizeiarbeit.</i>”), gdyż znajomość leksyki pozwoliła im na odszukanie potrzebnej informacji („<i>Viele ältere Kollegen haben mir gesagt, dass sich viel zum Positiven gewandelt hat, seit auch Frauen bei der Polizei sind.</i>”) w prezentowanym tekście.								

Zadanie 4. (7 pkt)

Zadanie składało się z siedmiu zadań częściowych, a na jego treść złożyły się opisy sytuacji, mieszczące się w zakresach tematycznych: „kultura – uczestnictwo w kulturze”, „zdrowie – higieniczny tryb życia, podstawowe schorzenia, ich objawy i leczenie”, „praca – popularne zawody i związane z nimi czynności”, „życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego” i „zakupy i usługi – sprzedawanie i kupowanie”. Techniką zastosowaną w tym zadaniu było dobieranie. Zdający musieli dopasować właściwe ogłoszenie do każdego opisu sytuacji. Dwa z zamieszczonych w katalogu ogłoszeń nie pasowały do żadnej sytuacji.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania						
		LO	LP	LU	T	TU		
0,52		0,65	0,39	0,48	0,42	0,29		
Sprawdzane umiejętności								
Zdający selekcjonuje informacje. (II.2d)								
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności					
			Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Zdający selekcjonuje informacje.	1	0,60	0,75	0,48	0,48	0,47	0,27
2.		1	0,31	0,42	0,19	0,30	0,22	0,18
3.		1	0,42	0,55	0,29	0,40	0,31	0,22
4.		1	0,66	0,75	0,50	0,56	0,60	0,42
5.		1	0,54	0,67	0,40	0,52	0,42	0,33
6.		1	0,56	0,68	0,43	0,61	0,45	0,32
7.		1	0,58	0,73	0,45	0,47	0,45	0,27

Komentarz:

Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne.

- Najtrudniejsze dla zdających było zadanie cząstkowe 4.2. (łatwość 0,31). Nieprawidłowa interpretacja treści ogłoszenia spowodowała, że zdający nie połączyli fragmentu tekstu z adekwatnym opisem sytuacji: „*Übergewicht erfolgreich managen*”.
- Natomiast rozwiązanie zadania cząstkowego 4.4. (łatwość 0,66) nie przysporzyło zdającym większych problemów. Przyswojona leksyka pozwoliła na dopasowanie ogłoszenia: „*Luftverkehr & Tourismus Fernstudium, staatlich zertifiziert, berufsbegleitende Ausbildungsgänge, Fernakademie Touristik, (...) Studienberatung (...)*” do opisu sytuacji.

Zadanie 5. (7 pkt)

Zadanie dotyczyło zakresu tematycznego „żywienie – artykuły spożywcze”, było realizowane w oparciu o tekst poświęcony procesowi produkcji czekolady i składało się z siedmiu zadań cząstkowych. Technika sprawdzania umiejętności zdających był wielokrotny wybór.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania						
		LO	LP	LU	T	TU		
0,54		0,65	0,42	0,49	0,45	0,32		
Sprawdzane umiejętności								
Zdający selekcjonuje informacje. (II.2d)								
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności					
			Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Zdający selekcjonuje informacje.	1	0,51	0,63	0,38	0,38	0,41	0,31
2.		1	0,70	0,81	0,59	0,56	0,62	0,37
3.		1	0,68	0,77	0,58	0,57	0,61	0,37
4.		1	0,63	0,69	0,59	0,68	0,57	0,52
5.		1	0,41	0,55	0,24	0,51	0,30	0,19
6.		1	0,36	0,49	0,24	0,31	0,26	0,17
7.		1	0,51	0,64	0,29	0,40	0,41	0,31

Komentarz:

Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne.

- Najtrudniejsze okazało się zadanie cząstkowe 5.6. (łatwość 0,36). Zdający nie potrafili znaleźć wspólnej płaszczyzny semantycznej między poprawną odpowiedzią („*Lindts Schokoladenmasse wurde besonders lange gerührt.*”) a fragmentem tekstu, zawierającym informację potrzebną do rozwiązania zadania („*An einem Freitag vergaß er seine Schokladenmaschine auszuschalten. Und diese rührte dann das ganze Wochenende lang die Schokoladenmasse.*”).
- Zadanie cząstkowe 5.2. było natomiast najłatwiejsze (łatwość 0,70). Zdający bez trudu wskazali prawidłowe rozwiązanie („*Sie haben einen säuerlich-bitteren Geschmack*”) po zapoznaniu się z fragmentem tekstu: „*Die Kakaobohnen schmecken überhaupt nicht schokoladig, sondern ziemlich schlecht: bitter und sauer.*”

Zadanie 6. (6 pkt)

Zadanie mieściło się w zakresie tematycznym „kultura – uczestnictwo w kulturze” i składało się z sześciu zadań cząstkowych. Tekst narracyjny zawierał informacje o światowym dniu książki. Umiejętności zdających były sprawdzane poprzez zastosowanie techniki prawda/fałsz, a zatem ich zadaniem było stwierdzenie, czy tekst zawiera określone informacje. Zdający decydowali, które z podanych zdań były zgodne, a które niezgodne z treścią tekstu.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania				
	LO	LP	LU	T	TU
0,76	0,86	0,68	0,59	0,69	0,35
Sprawdzane umiejętności Standard I – Wiadomości 1 – znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych, umożliwiających formułowanie wypowiedzi na podany temat 2b – znajomość zasad konstruowania wypowiedzi pisemnej w określonej formie (krótka wiadomość)					

Standard III – 2. Tworzenie wypowiedzi pisemnej

a – opisywanie przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności

b – relacjonowanie wydarzeń

c – wyrażanie stanów emocjonalnych

d – przedstawianie i uzasadnianie swoich opinii

e – poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji

Standard IV – 2. Reagowanie językowe w zakresie pisania

b – uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmowa informacji, wyjaśnień, pozwoleń

c – poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej

Standard V – 2. Przetwarzanie tekstu w zakresie pisania, w tym relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku polskim

Lp.	Oceniane kryteria		Liczba pkt	Łatwość czynności					
				Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Treść	Informacja 1	1	0,78	0,88	0,70	0,61	0,71	0,39
2.		Informacja 2	1	0,93	0,96	0,91	0,87	0,92	0,60
3.		Informacja 3	1	0,83	0,91	0,75	0,57	0,79	0,40
4.		Informacja 4	1	0,77	0,85	0,74	0,60	0,73	0,36
5.	Poprawność językowa		1	0,48	0,68	0,28	0,29	0,32	0,03

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Lieber Klaus,

ich möchte mich bei dir entschuldigen, wir können heute nicht ins Kino gehen. Ich fühle mich nicht wohl, den ganzen Tag habe ich Bauchschmerzen. Um 18.00 Uhr gehe ich in die Arztpraxis und dann bleibe ich lieber im Bett. Vielleicht treffen wir uns am Samstag im Kino? Was meinst du dazu?

XYZ

Inne przykładowe wypowiedzi zdających.

Zamieszczone w tym miejscu prace zdających nie są pozbawione błędów, nie należy ich więc traktować jako wzorca idealnego, warto jednak zwrócić uwagę na sposób realizacji poszczególnych elementów zadania.

Lieber Peter,

Entschuldigung, ich bin nicht zu unserem Treffen gekommen. Am Nachmittag hatte ich Zahnschmerzen und ich musste schnell zum Zahnarzt fahren. Sei mir nicht böse! Jetzt ist mein Zahn gesund, so könnten wir uns beispielsweise am Mittwoch um 17.00 Uhr treffen. Wir können uns im Restaurant „Zum Löwen“ verabreden. Ich warte auf deine Antwort.

XYZ

Lieber Martin,

es tut mir leid, aber heute kann ich mich nicht mit dir treffen. Ich fühle mich sehr schlecht und ich habe Kopfschmerzen. Ich hoffe, dass wir uns morgen treffen können. Vielleicht gehen wir zusammen ins Kino? Ich finde, dass das eine gute Idee ist.

XYZ

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe.

- Zdający nie mieli większych problemów z przekazaniem informacji zawartych w poleceniu, a sformułowanych w języku polskim (łatwość kryterium treści wynosi 0,83).
- Najtrudniejsze okazało się zaproponowanie miejsca kolejnego spotkania (łatwość 0,77).

- Zdający pobieżnie zapoznali się z treścią czwartego punktu polecenia, co wpłynęło na sformułowanie niewłaściwego przekazu treści – w pracach podawano informację o terminie spotkania, zapominając o zaproponowaniu miejsca.
- Najłatwiejsze okazało się przekazanie informacji drugiej (łatwość 0,93).
- Zdający nie mieli większych problemów z poinformowaniem o powodzie nieobecności na spotkaniu. Tłumaczyli swoją nieobecność na spotkaniu problemami zdrowotnymi, co wskazuje na właściwą interpretację treści zadania.
- Zdający są już dobrze przygotowani do przekazywania informacji, ale komunikację nadal zakłócają błędy leksykalno-gramatyczne. Potwierdza to niższy wskaźnik łatwości za realizację kryterium poprawności językowej (łatwość 0,48).

Przykłady błędów występujących w pracach zdających:

- Błędy gramatyczne (fleksyjne i składniowe):
 - niepoprawna deklinacja rzeczowników i przymiotników, np.: „*Ich bin zur Arzt gegangen.*“, „*Ich fahre im Krankenhaus.*“, „*Ich habe hoch Fieber.*“;
 - błędna koniugacja czasownika, np.: „*Ich hat Grippe.*“, „*Ich musse (...) gehen.*“, „*Kann wir uns im Kino treffen?*“, „*Ich fahren ins Krankenhaus.*“;
 - błędna koniugacja czasownika zwrotnego, np.: „*Wir treffen sich (...).*“, „*Ich fühle nicht wohl.*“, „*Ich treffe sich morgen mit dir.*“;
 - niepoprawne użycie przyimków, np.: „*im Freitag*“, „*um Morgen*“, „*im Wochenende*“, „*Ich bin auf dem Park.*“, „*Ich war in Hause.*“, „*Ich bin in Arzt gegangen.*“;
 - nieprawidłowe formy imiesłowu czasu przeszłego, np.: „*geliegen*“, „*genohmen*“, „*genehmt*“, „*geschreiben*“;
 - nieprawidłowe stosowanie rodzajników (określonych, nieokreślonych, zerowych), np.: „*Ich habe eine Medikamente genommen.*“, „*Ich habe eine Fieber.*“, „*Ich habe Problem.*“;
 - błędny szyk wyrazów w zdaniach z czasownikami modalnymi, np.: „*Ich muss liegen im Bett.*“;
 - błędny szyk wyrazów w zdaniach czasowych ze spójnikiem *wenn*, np.: „*Wenn ich heute zu Hause war, (...).*“;
- Błędy leksykalne (wyrazowe, frazeologiczne, słowotwórcze):
 - nieprawidłowo zapisane rzeczowniki złożone, np.: „*Kopf schmerzen*“, „*Bein schmerzen*“;
 - nieznajomość kolokacji, np.: „*Ich bin krank und ich muss Medikamente geben.*“, „*Heute gehe ich nicht zum Treffen.*“;
 - nieprawidłowo użyty czasownik *kennen*, np.: „*Wir kennen uns morgen treffen.*“;
- Błędy zapisu (ortograficzne, graficzne):
 - zapis rzeczowników małą literą, np.: „*fieber*“, „*grippe*“, „*zu hause*“, „*vielen dank*“;
 - zapominanie o zapisie rzeczowników odczasownikowych wielką literą, np.: „*das treffen*“;
 - niepoprawny zapis internacjonalizmów, np.: „*halo*“, „*Music*“;
 - błędny zapis takich wyrazów, jak: „*endschuldigung*“, „*herliche Größe*“, „*vielleicht*“.

Podczas realizacji zadania, podobnie jak w latach ubiegłych, zdającym najwięcej trudności przysporzyło poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych. Zdający mieli problemy z doбором adekwatnej leksyki, stosowali niepoprawne formy gramatyczne. W wielu pracach liczba błędów gramatycznych i ortograficznych skutkowałą utratą przez zdającego punktu za poprawność językową. A jednak obok wypowiedzi niekomunikatywnych, niepełnych i niepoprawnych gramatycznie z roku na rok przybywa

prac, w których zdający wykazują się wysokimi kompetencjami językowymi.

Zadanie 8. (10 pkt)

Zadanie z zakresów tematycznych: „życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości”, „człowiek – wygląd zewnętrzny” polegało na napisaniu listu prywatnego z uwzględnieniem limitu wyrazów (od 120 do 150 wyrazów) i zachowaniu adekwatnej formy. Zdający miał opisać swój udział w przyjęciu urodzinowym koleżanki, realizując w treści listu następujące punkty:

- napisz o tym wydarzeniu oraz wyjaśnij, dlaczego zaproszenie na to przyjęcie Cię zaskoczyło,
- opisz, jak wyglądała Twoja koleżanka w dniu urodzin oraz wyraż swoją opinię o oprawie muzycznej przyjęcia,
- poinformuj, która z atrakcji przyjęcia podobała Ci się najbardziej i dlaczego,
- przekaz, co otrzymała koleżanka z okazji urodzin oraz zaproponuj koledze wysłanie zdjęć z przyjęcia.

Kryteria oceniania w tym zadaniu otwartym uwzględniały następujące elementy: komunikatywny przekaz informacji zawartych w poleceniu (4 punkty), formę, w jakiej zostały one przekazane (2 punkty), poprawność językową (2 punkty) oraz bogactwo językowe (2 punkty).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania				
	LO	LP	LU	T	TU
0,59	0,73	0,48	0,29	0,49	0,15

Sprawdzane umiejętności

Standard I – Wiadomości

1 znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych, umożliwiających formułowanie wypowiedzi na podany temat

2b – znajomość zasad konstruowania wypowiedzi pisemnej w określonej formie (list prywatny)

Standard III – 2. Tworzenie wypowiedzi pisemnej

a) – opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności

b) – relacjonowanie wydarzeń

c) – wyrażanie stanów emocjonalnych

d) – przedstawianie i uzasadnianie własnych opinii

e) – poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych adekwatnie do ich funkcji

f) – wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem limitu słów

Standard IV – Umiejętność reagowania językowego w zakresie pisania

b) – uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmowa informacji, wyjaśnień, pozwoleń

c) – poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej

Standard V – 2. Przetwarzanie tekstu w zakresie pisania, w tym relacjonowania, przetwarzania i przekazywania tekstów przeczytanych w języku polskim na język niemiecki

Lp.	Oceniane kryteria		Liczba pkt	Łatwość czynności					
				Ogółem	LO	LP	LU	T	TU
1.	Treść	Informacja 1a,b	1	0,68	0,82	0,60	0,42	0,59	0,23
2.		Informacja 2a,b	1	0,85	0,94	0,80	0,59	0,81	0,35
3.		Informacja 3a,b	1	0,62	0,79	0,51	0,27	0,51	0,13
4.		Informacja 4a,b	1	0,68	0,83	0,53	0,38	0,59	0,20
9.	Forma		2	0,70	0,83	0,66	0,30	0,62	0,15

10.	Bogactwo językowe	2	0,55	0,71	0,45	0,29	0,44	0,11
11.	Poprawność językowa	2	0,26	0,42	0,09	0,05	0,12	0,01

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Lieber Klaus,

ich bedanke mich für deinen Brief. Letztens war ich auf einer Geburtstagsparty bei meiner Freundin Anette. Anette habe ich schon lange nicht mehr gesehen, weil sie nach Warschau umgezogen ist. Und deswegen war ich überrascht, als ich die Einladung von ihr bekommen habe. Ihre Geburtstagsparty hat sie in einer Disko in Warschau organisiert. Anette ist ein wirklich originelles Mädchen - auf der Party hatte sie ein ziemlich kurzes rotes Kleid an und dazu grüne Schuhe. Alle Gäste haben sich gut amüsiert, weil die Musik fantastisch war. Den größten Eindruck hat auf mich die eingeladene Sängerin gemacht, die insgesamt fünf meiner Lieblingslieder gesungen hat. Der Auftritt der Sängerin war ein Geschenk der Eltern für das Geburtstagskind. Anette hat noch verschiedene CDs, Bücher und Kosmetika geschenkt bekommen.

Möchtest du vielleicht die Fotos von der Geburtstagsparty sehen? Ich kann sie dir per Internet schicken.

Schreib doch bitte zurück!

Gruß, XYZ

Inne przykładowe wypowiedzi zdających.

Zamieszczone w tym miejscu prace zdających nie są pozbawione błędów, nie należy ich więc traktować jako wzorca idealnego, warto jednak zwrócić uwagę na sposób realizacji poszczególnych elementów zadania.

Lieber Olaf,

vielen Dank für Deinen Brief. Ich schreibe Dir heute über eine Geburtstagsparty meiner Schulkameradin Moni, auf der ich letztens war. Ich war sehr überrascht, dass sie mich zu ihrer Party eingeladen hat, denn in der Schule unterhalten wir uns nur selten miteinander. Moni hat auf der Party toll ausgesehen. Sie hatte ein schönes Make-up und ein schwarzes elegantes Kleid an. Die Party war fantastisch, u.a. dank der Musik, die mir sehr gut gefallen hat. Am besten hat mir der Wettbewerb gefallen, an dem alle teilgenommen haben. Wir mussten so schnell wie möglich unsere Pizzas aufessen. Der Schnellste hat einen Schokoriegel gewonnen.

Moni hat viele Geschenke bekommen, z.B. ein Buch, eine CD und eine Kette. Vielleicht willst Du, dass ich Dir Fotos aus dieser Party schicke? Für heute ist das alles. Ich warte auf deine Antwort.

Viele Küsse.

XYZ

Lieber Robert,

danke für deinen Brief. Ich habe endlich Zeit gefunden, um dir etwas zu schreiben.

Vor einem Monat habe ich eine Einladung zum Geburtstagsparty von Anja bekommen. Ich konnte mir das nicht vorstellen! Nach zwei Jahren hat sie mir endlich etwas geschrieben. Super. Die Feier war in Krakau stattgefunden. Als ich Anja gesehen habe, wurde ich sprachlos – sie war toll gekleidet: ein langes Kleid und dazu elegante Schuhe – wirklich perfekt.

Wir haben viel getanzt, obwohl die Musik sehr schlecht war – nur polnische Musik und keine ausländische, furchtbar!

Und was war am besten? Um Mitternacht haben wir zusammen (insgesamt 20 Personen) gekocht. Jeder Mensch hatte eine andere Idee, aber am Ende haben wir uns entschieden einen Salat zuzubereiten. Die ganze Zeit haben wir gelacht, alle waren sehr, sehr zufrieden.

Und am Ende der Party hat Anja einen Hund geschenkt bekommen! Sie liebt Tiere, also war

das für sie ein wunderbares Geschenk.

Möchtest du dir ein paar Fotos von dieser Party ansehen? Wenn du willst, kann ich sie dir schicken.

Für heute mache ich schon Schluss.

Viele Grüße,

deine XYZ

Komentarz:

Zadanie było umiarkowanie trudne. Zauważalna jest wyraźna różnica poziomu realizacji poszczególnych kryteriów. Zdający najlepiej radzili sobie z przekazaniem informacji i tworzeniem wypowiedzi pisemnej w określonej formie. Natomiast realizacja kryterium bogactwa językowego i poprawności językowej nie wypadła zbyt dobrze, ponieważ zdający nie wykazali się zadowalającą znajomością struktur leksykalno-gramatycznych.

Tematyka listu była bliska doświadczeniom i zainteresowaniom zdających, co sprawiło, że dobrze poradzili sobie ze sformułowaniem treści listu zgodnej z poleceniem.

- Dla zdających najtrudniejsze okazało się przekazanie trzeciej informacji (łatwość 0,62). Zdający nie zapoznali się w zadowalającym stopniu z treścią polecenia, co skutkowało błędną realizacją tej części zadania. W ich pracach często brakowało wymaganej informacji. Natomiast w pracach zawierających opis atrakcji przyjęcia urodzinowego zdający zapominali wyjaśnić, dlaczego właśnie ten punkt programu uroczystości im się spodobał. (np.: *Allen hat ein gemeinsames Spiel sehr gut gefallen.*, *Am besten war eine Scholadentorte.*) O atrakcjach zapewnionych gościom pisali zazwyczaj zbyt ogólnie, np.: *Alles hat mir sehr gut gefallen.*, *Die Geburtstagsparty war super.*
- Najłatwiejsze okazało się przekazanie drugiej informacji (łatwość 0,85).
- Zdający w komunikatywny sposób opisywali wygląd jubilatki w dniu rodzin oraz formułowali swoją opinię o oprawie muzycznej przyjęcia, choć często czynili to za pomocą najprostszych środków leksykalnych i gramatycznych, np.: *Auf der Party sah meine Freundin sehr schick aus.*, *Die Musik war toll.*
- W większości prac podejmowano próbę całościowej realizacji zadania, jednak ze względu na liczne błędy językowe i nieznaną adekwatnej leksyki egzaminator nie mógł przyznać punktu za przekaz informacji.
- Zdający często nie potrafili sprostać wymaganiom stawianym w zakresie bogactwa i poprawności językowej, uzyskując w tych kryteriach najmniej punktów.
- W rozwiązaniach zadania 8 odnotowano liczne błędy językowe. Prace naznaczone dużą liczbą błędów leksykalno-gramatycznych były często zupełnie niekomunikatywne dla odbiorcy, co wpływało na ocenę przekazu informacji.

Najczęściej powtarzające się w tym zadaniu błędy językowe:

- Błędy gramatyczne (fleksyjne i składniowe):
 - niepoprawna deklinacja rzeczowników i przymiotników, np.: *„Ich gefalle die Musik.“*, *„Ola hat ein sehr schöne schwarze Kleid.“*, *„Meine Freundin hatte einen schwarzem T-Shirt mit rote Blumen.“* ;
 - błędna koniugacja czasownika, np.: *„Die Freundin bekommen viel Geschenke.“*, *„Ihre Eltern hat das Auto gekauft.“* ;
 - niepoprawna rekcja czasowników, np. *„Ich freue mich in die Einladung.“*, *„Ich schreibe zu dir.“*, *„Ich warte für deine Antwort.“* ;
 - nieprawidłowe formy imiesłowu czasu przeszłego, np.: *„gefähllt“*, *„gefallte“*, *„Wir haben Rock gehören.“*, *„Ihre Eltern haben das Auto gekauft.“* ;
 - nieumiejętność poprawnego użycia przyimków, np.: *„Sie bekam Geschenke für ihre Eltern.“*, *„Möchtest du Fotos aus der Party haben?“*, *„Ich war am Geburtstagsparty.“* ;

- nieprawidłowe stosowanie rodzajników (określonych, nieokreślonych, zerowych), np.: „*ein Einladung*”, „*eine Geschenk*”, „*das Party*”;
- błędny szyk wyrazów w zdaniach pobocznych, np.: „*(...), weil die Musik war fantastisch.*”, „*(...), deshalb wir uns lange nicht gesehen haben.*”;
- niewłaściwe stosowanie konstrukcji bezokolicznikowych, np. „*Ich brauchte nur ein interessantes Buch kaufen.*”;
- niepoprawne użycie zaimków zwrotnych, np. „*Wir haben sich am Samstag getroffen.*”, „*Ich habe sich über die Einladung gefreut.*”;
- użycie zapożyczeń z języka angielskiego: „*dress*”, „*idea*”, „*hair*”, „*garden*”, „*red*”, „*brown*”;
- Błędy leksykalne (wyrazowe, frazeologiczne, słowotwórcze):
 - nieznajomość adekwatnej leksyki, np. „*atrakzion*”, „*ich war schockig/ schokkiere*”, „*specjalisch*”, „*ich war Angst*”;
 - nieznajomość związków frazeologicznych, np.: „*Ich freue mich mit der Party.*”;
 - nieznajomość czasowników zwrotnych, np.: „*Ich habe gefreut.*”, „*Ich möchte bei dir für deinen Brief bedanken.*”.
- Błędy zapisu (ortograficzne, interpunkcyjne, graficzne):
 - zapis rzeczowników małą literą, np.: „*freundin*”, „*blues*”, „*geld*”;
 - zapominanie o zapisie rzeczowników odczasownikowych wielką literą, np.: „*das tauzen*”, „*das singen*”;
 - błędny zapis takich wyrazów, jak: „*Musik*”, „*Flatter*”, ;
- Wiele błędów wynikało z nieznajomości struktur leksykalno-gramatycznych potrzebnych do prawidłowego rozwiązania zadania.
- W pracach występowały także liczne błędy językowe utrudniające komunikację, np. „*Ich gefälle mich Clown.*”, „*Zur Ziel laden sie Tiere*”.

Największy problem podczas pisania listu sprawiło zdającym zachowanie poprawności językowej wypowiedzi. W pracach występowało bardzo dużo błędów językowych i ortograficznych. Niezadowolająca jest również realizacja kryterium bogactwa językowego. W wielu przypadkach liczne błędy językowe utrudniały zrozumienie wypowiedzi, co prowadziło do obniżenia punktacji za przekaz poszczególnych informacji. Zdarzały się także prace, w których zdający koncentrowali się wyłącznie na przekazaniu informacji sformułowanych w poleceniu, więc napisany przez nich tekst był niespójny. Podczas zajęć dydaktycznych warto zatem zwrócić uczniom uwagę na zautomatyzowanie użycia wyrażen atrakcyjnych leksykalnie w takiej wypowiedzi pisemnej, jaką jest list prywatny. Zalety stosowania takiej metody pracy na lekcji potwierdza coraz wyższa liczba punktów przyznawanych w kryterium formy. Świadczy to o opanowaniu przez abiturientów wiedzy na temat tworzenia wypowiedzi pisemnej z zachowaniem określonego w poleceniu limitu wyrazów oraz umiejętności użycia zwrotów grzecznościowych właściwych dla listu prywatnego.

Poziom rozszerzony

Część I

Część pierwsza testu na poziomie rozszerzonym trwała 120 minut i składała się z dwóch zadań sprawdzających umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych oraz zadania sprawdzającego umiejętność konstruowania wypowiedzi pisemnej. Za tę część

testu zdający mógł otrzymać 23 punkty (46% punktów możliwych do uzyskania na poziomie rozszerzonym).

Zadanie 1. (2,5 pkt)

Zadanie składało się z pięciu niepowiązanych semantycznie zdań, które mieszczą się w następujących zakresach tematycznych: „życie rodzinne i towarzyskie – czynności życia codziennego”, „zakupy i usługi – sprzedawanie i kupowanie”, „podróżowanie i turystyka – środki transportu”, „kultura – uczestnictwo w kulturze”. Zadanie sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych polegało na uzupełnieniu luk poprzez przekształcenie podkreślonych wyrazów. Wymagało ono od zdającego pełnej poprawności ortograficznej wpisywanych fragmentów zdań.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania					
		LO	LP	LU	T		
0,38		0,41	0,20	0,00	0,23		
Sprawdzane umiejętności Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. (V.2b)							
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu.	0,5	0,29	0,31	0,00	0,00	0,25
2.		0,5	0,64	0,70	0,43	0,00	0,30
3.		0,5	0,58	0,63	0,14	0,00	0,38
4.		0,5	0,09	0,09	0,00	0,00	0,07
5.		0,5	0,31	0,34	0,43	0,00	0,18
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: <i>1.1. Tut mir leid, aber bei geöffnetem Fenster wird mir zu kalt.</i> <i>1.2. Natürlich, alle Getränke stehen schon in der Küche.</i> <i>1.3. Dort hinter der Kreuzung ist die Bushaltestelle.</i> <i>1.4. Der Besuch einer Ausstellung ist besonders für den Geschichtsunterricht vorteilhaft, als alternative Unterrichtsform.</i> <i>1.5. Ich möchte nie so eine Tragödie erleben.</i>							
Komentarz: Zadanie to okazało się trudne. <ul style="list-style-type: none">Najtrudniejsze było zadanie cząstkowe 1.4. (łatwość 0,09). Zdający uzupełniali wprowadzie lukę, ale nie przekształcali wskazanego rzeczownika w liczbie mnogiej („Vorteile”), lecz dopełniali zdanie innym wyrazem, pasującym do jego treści (np.”günstig“).Zdający nie mieli natomiast większych problemów z prawidłowym rozwiązaniem zadania 1.2 (łatwość 0,64). Świadczy to o dobrym opanowaniu sposobu tworzenia rzeczowników odczasownikowych.Do najczęściej pojawiających się błędów należały: <i>1.1 veröffnet, öffende, Öffnung,;</i> <i>1.2 Trinken, getrenken.;</i> <i>1.3 Busstellung, Haltung zum Bahnhof, Busstop.;</i> <i>1.4 bessern, gute Idee, Vorteilung, hilfreich, teil vor, .;</i> <i>1.5 Tragedie, Geschichte.</i>							

Zadanie 2. (2,5 pkt)

Zadanie polegało na dokonaniu transformacji odpowiednich części zdań i obejmowało następujące zakresy tematyczne: „zdrowie – schorzenia, ich przyczyny, objawy i leczenie”, „podróżowanie i turystyka – baza noclegowa”, „człowiek – dane personalne, uczucia i emocje, cechy charakteru”. Aby prawidłowo rozwiązać zadanie, należało dokonać transformacji, zachowując tę samą treść z zastosowaniem innych konstrukcji gramatycznych. Zadanie to wymagało od zdających znajomości składni i struktur leksykalno-gramatycznych na poziomie rozszerzonym.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania					
		LO	LP	LU	T		
0,39		0,40	0,26	0,00	0,36		
Sprawdzane umiejętności							
Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. (V.2b)							
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu.	0,5	0,28	0,31	0,29	0,00	0,15
2.		0,5	0,56	0,57	0,29	0,00	0,54
3.		0,5	0,32	0,30	0,29	0,00	0,44
4.		0,5	0,24	0,26	0,00	0,00	0,13
5.		0,5	0,57	0,58	0,43	0,00	0,54
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:							
2.1 <i>Der Junge sieht aus, als wäre er krank.</i>							
2.2 <i>In den nächsten Sommerferien hat Julia die Absicht, mit ihren Freunden zu campen.</i>							
2.3 <i>Der Mann, den du angesprochen hast, ist mein Nachbar.</i>							
2.4 <i>Nachdem Marcus die Prüfung bestanden hatte, war er sehr glücklich.</i>							
2.5 <i>Hans, sprich bitte langsamer, damit ich dich verstehen kann!</i>							
Komentarz:							
Zadanie to okazało się trudne.							
<ul style="list-style-type: none">Najtrudniejsze było zadanie cząstkowe 2.4. (łatwość 0,24). Zdający, przekształcając odpowiedni fragment zdania, popełniali błędy w szyku wyrazów w zdaniu czasowym.Najmniej problemów sprawiło zdającym zadanie 2.5., którego prawidłowe rozwiązanie zależało od prawidłowego utworzenia zdania celowego.Do najczęściej popełnianych błędów należały:							
2.1 <i>wohl krank er ist, krank war, wohl krank Mensch;</i>							
2.2 (...), damit mit ihren Freunden campen möchte.,(...), dass mit ihren Freunden in der Camp fahren, deshalb sie mit ihren Freunden campen würden. ;							
2.3 <i>welche du sprichst an, die du kennst, dieser angesprochene Mensch, über den du sprichst, der du angesprochen hat;</i>							
2.4 <i>bestanden der Prüfung, besteht Prüfung, bestandenen Prüfung, hat Prüfung bestandet.;</i>							
2.5 <i>ich verstehe nicht, versteh diese, damit ich dir verstehen, verstehe dich nicht.</i>							

Zadanie 3. (18 pkt)

Zadanie polegało na napisaniu własnego tekstu we wskazanej formie (opis, opowiadanie, rozprawka) na jeden z trzech podanych poniżej tematów.

- Opisz atrakcyjne miejsce w Polsce, które jest najchętniej odwiedzane przez turystów ze względu na jego walory krajobrazowe oraz gastronomiczne.

2. Napisz opowiadanie o rodzinnej wyprawie na zakupy, w wyniku której w Twoim domu pojawiło się zwierzątko.
3. Dla wielu młodych ludzi oglądanie telewizyjnych seriali stało się nawykiem. Napisz rozprawkę, przedstawiając pozytywne i negatywne strony tego zjawiska.

Wypowiedzi pisemne dotyczyły następujących tematów: „podróżowanie i turystyka – wycieczki, zwiedzanie”, „żywienie – lokale gastronomiczne, świat przyrody – świat roślin i zwierząt, krajobraz”, „życie rodzinne i towarzyskie – czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego”, „kultura – uczestnictwo w kulturze”. Oceniane były następujące elementy: treść (5 punktów), kompozycja (4 punkty), bogactwo językowe (5 punktów) oraz poprawność językowa (4 punkty). W zadaniu obowiązywał limit długości tekstu. Wypowiedź miała zawierać 200 – 250 wyrazów.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania			
	LO	LP	LU	T
0,74	0,75	0,70	0,56	0,69

Sprawdzane umiejętności

Standard I – Wiadomości

1. znajomość prostych struktur leksykalno-gramatycznych, umożliwiających formułowanie wypowiedzi na podany temat
- 2b. znajomość zasad konstruowania wypowiedzi pisemnej w określonej formie (rozprawka, recenzja, opis)

Standard III – 2. Tworzenie wypowiedzi pisemnej

- a. opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności
- b. relacjonowanie wydarzeń
- c. wyrażanie różnych intencji / stanów emocjonalnych
- d. przedstawianie i uzasadnianie opinii
- e. poprawne stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych, adekwatnie do ich funkcji
- f. wypowiadanie się w określonej formie z zachowaniem limitu słów

Standard IV – Tworzenie wypowiedzi pisemnej

- b. uzyskiwanie, udzielanie, przekazywanie lub odmowa informacji, wyjaśnień, pozwoleń
- c. poprawne stosowanie środków językowych, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej

Lp.	Oceniane kryteria	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Treść	5	0,91	0,92	0,89	0,80	0,88
2.	Kompozycja	4	0,88	0,89	0,93	0,75	0,84
3.	Bogactwo językowe	5	0,69	0,70	0,63	0,60	0,64
4.	Poprawność językowa	4	0,45	0,47	0,32	0,00	0,36

Komentarz:

Napisanie wypowiedzi na poziomie rozszerzonym było łatwe, wszystkie tematy okazały się atrakcyjne dla zdających. Najmniej problemów sprawiła realizacja kryterium treści (łatwość 0,91) i kompozycji (łatwość 0,88). Gorzej zdający radzili sobie w kryteriach bogactwa językowego (0,69) i poprawności językowej (0,45).

Podczas tegorocznej sesji maturalnej zdający najrzadziej wybierali pierwszy z zaproponowanych tematów, tzn. opis. Większości zdających nie interesowało pisanie wypracowania we wskazanej formie, chociaż zakres tematyczny z pewnością umożliwiał skonstruowanie interesującej pracy.

Zdający, którzy podjęli się napisania wypracowania na temat: „Opisz atrakcyjne miejsce w Polsce, które jest najchętniej odwiedzane przez turystów ze względu na jego walory krajobrazowe oraz gastronomiczne”, powinni w swojej pracy odnieść się do wszystkich, wymienionych w temacie elementów. Opisywali zatem walory krajobrazowe atrakcyjnego

turystycznie miejsca w Polsce oraz podkreślali walory lokalnej gastronomii. Zdający zachowywali logiczny porządek opisu, starając się tworzyć wypowiedź spójną, harmonijną, podporządkowaną wyraźnej myśli przewodniej.

Do najczęstszych błędów, jakie abiturienti popełniali podczas konstruowania opisu, należało całkowite pomijanie jednego z obszarów tematycznych, tzn. brak bliższej informacji o opisywanym miejscu. W niektórych pracach abiturienti odnosili się wyłącznie do wybranych elementów z tematu, opisując walory krajobrazowe lub walory gastronomiczne, bądź koncentrowali się wyłącznie na prezentacji atrakcyjnej pod względem turystycznym miejscowości w Polsce. Tak skonstruowane prace były często naznaczone błędami logicznymi, co skutkowało obniżeniem oceny w kryterium kompozycji. Do częstych błędów popełnianych przez zdających należało również przytaczanie w pracach opinii bez ich uzasadnienia.

W tym roku abiturienti najczęściej wybierali opowiadanie. Zdający dobrze opanowali słownictwo z zakresu tematycznego „życie rodzinne i towarzyskie – czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego”, dzięki czemu potrafili opisać rodzinną wyprawę na zakupy, która zaowocowała pojawieniem się w ich domu zwierzątka. Ci maturzyści, którzy pisali opowiadanie podczas tegorocznej sesji, starali się nie zapominać o uwzględnieniu w wypracowaniu trzech wymaganych tematem elementów. Opisywali zatem rodzinną wyprawę na zakupy jako wydarzenie, w wyniku którego w domu autora pojawiło się zwierzątko. Zdający określali czas, miejsce wydarzeń i bohaterów, logicznie odtwarzali wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego, które szczegółowo przedstawiali. W poprawnie skonstruowanych pracach nie zabrakło opisu reakcji bohaterów opowiadania. Maturzyści przedstawiali również wnioski i konsekwencje zdarzenia.

Obniżona ocena niektórych prac w kryterium treści była spowodowana pominięciem jednego bądź dwóch elementów wymaganych w temacie. Maturzyści opisywali zatem w swych pracach wyprawę, w wyniku której w domu autora pojawiło się zwierzątko, ale z opowiadania trudno było wysnuć wniosek, że chodziło o wyprawę rodzinną lub wyprawę na zakupy. Zdarzały się również prace, w których zdający koncentrowali się na opowieści o bliżej nieokreślonej wyprawie ze zwierzątkiem bądź wyprawie na zakupy i jakimś zwierzątku, którego pojawienie się w domu autora nie było wynikiem wspomnianej wyprawy.

Również w tym roku rozprawka cieszyła się dużym zainteresowaniem zdających. Tę formę wypowiedzi pisemnej abiturienti opanowali bardzo dobrze, więc wybierali ją niemal tak często jak opowiadanie.

Rejestr języka, jaki zdający stosowali w swych pracach, nie budził większych zastrzeżeń. Rozwinięcia tematu napisane zostały stylem formalnym, a zatem takim, jakiego oczekuje się w tego typu formie wypowiedzi pisemnej.

Maturzyści, którzy wybrali trzeci temat, odnosili się w swych pracach do problemu oglądania seriali przez młodych ludzi, nie zapominając o analizie tego zjawiska jako czynności nawykowej. Zapowiedź takiego rozwinięcia tematu widoczna już była w postawionej tezie, uwzględniającej odniesienie się do plusów i minusów oglądania seriali przez młodych ludzi i nawykowym charakterze tej czynności. Przykładem takiej tezy mogą być następujące sformułowania: „Nawyk oglądania telewizyjnych seriali przez młodych ludzi może mieć zarówno dobre, jak i złe strony.” lub „częste oglądanie telewizyjnych seriali przez młodych ludzi może mieć zarówno dobre jak i złe strony.”

Do błędów najczęściej pojawiających się w wypracowaniach należało pomijanie jednego z elementów tematu. Autorzy rozprawek zapominali napisać o młodych ludziach, jako widzach seriali telewizyjnych. Zdarzały się również prace, w których abiturienti analizowali fakt oglądania innych niż seriale programów telewizyjnych. Niekiedy zdający zapominali o podkreśleniu nawykowego charakteru opisywanej czynności

czy też przedstawiali problem jednostronnie, koncentrując się wyłącznie na plusach bądź minusach zjawiska. W ocenie prac o takich mankamentach egzaminatorzy obniżali punktację w kryterium treści.

Podobnie jak w latach ubiegłych, również podczas tegorocznej sesji egzaminacyjnej maturzyści otrzymali znacznie mniej punktów – w porównaniu z oceną kryterium treści - za realizację kryterium bogactwa językowego i poprawności językowej. Również podczas tegorocznej sesji maturalnej zdarzały się prace, w których zdający posługiwali się nieporadnym stylem lub stosowali styl nieadekwatny do formy wybranej wypowiedzi pisemnej. Słownictwo i frazeologia występujące w pracach klasyfikowano często na poziomie średniozaawansowanym, a nawet podstawowym. W wypowiedziach pisemnych zdający stosowali również liczne powtórzenia leksyki. W zakresie struktur składniowych maturzyści posługiwali się konstrukcjami na poziomie średniozaawansowanym lub podstawowym, bądź stosowali liczne powtórzenia. Taką tendencję zaobserwowano już w minionych latach. Zdecydowanie najwięcej punktów maturzyści tracili za realizację kryterium poprawności językowej.

Do najczęstszych błędów występujących w pracach należały:

- Błędy gramatyczne (fleksyjne i składniowe):
 - błędne stosowanie rodzajników (określonych, nieokreślonych i zerowych), np.: „*Fernsehen kann interessant sein.*“, „*Wir wollen Freunde besuchen.*“, „*Das ist nicht so gute Lösung.*“;
 - błędy w kongruencji, np.: „*Die Jugendlichen kann nur in einem Sessel sitzen.*“, „*Die Jugend bevorzugen sportliche Fernsehübertragungen.*“;
 - nieznaną rodzajem gramatycznego rzeczownika, np.: „*die Hund*“, „*der Geschenk*“, „*der Freizeit*“, „*der Programm*“;
 - błędny szyk wyrazów w zdaniu z czasownikiem modalnym, np.: „*Zuerst wir wollten Einkäufe machen.*“;
 - błędny szyk wyrazów w zdaniu podrzędnie złożonym, np. „*(...), wo liegt die Grenze zwischen Realität und Fiktion.*“;
 - nieprawidłowo tworzone zdania okolicznikowe czasu, np. „*Wenn sie aufstand, (...).*“;
 - niepoprawna deklinacja przymiotnika w funkcji przydawki, np. „*das wichtiges Argument*“;
- Błędy leksykalne (wyrazowe, frazeologiczne, słowotwórcze):
 - nieznaną adekwatnej leksyki, np. „*Fernseher*” zamiast „*Fernsehen*“;
 - błędy zapisu, np. „*Program*“, „*Atraktion*“.

Poziom rozszerzony

Część II

Część II egzaminu na poziomie rozszerzonym (czas trwania: 70 minut) obejmowała rozumienie słuchanego tekstu oraz rozumienie pisanego tekstu i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych.

Rozumienie słuchanego tekstu trwało około 25 minut i składało się z trzech zadań. Nagrania były wykonane w warunkach studyjnych i zostały oparte na trzech różnorodnych tekstach. Lektorami byli rodzimi użytkownicy języka niemieckiego. Podobnie jak na poziomie podstawowym, każdy tekst nagrany był dwa razy i przewidziane były przerwy na przeczytanie polecenia, zapoznanie się z treścią zadania, rozwiązanie go i przeniesienie

rozwiązania na kartę odpowiedzi. Za rozwiązanie tej części testu zdający mógł otrzymać 15 punktów (30% punktów możliwych do uzyskania na poziomie rozszerzonym).

Zadanie 4. (5 pkt)

Zadanie składało się z pięciu zadań cząstkowych i odnosiło się do zakresu tematycznego „świat przyrody – klimat, klęski żywiołowe”. Po dwukrotnym wysłuchaniu wiadomości dotyczącej pogody, zdający decydował, które z podanych zdań są zgodne z treścią nagrania, a które nie (zadanie typu prawda/fałsz).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania			
	LO	LP	LU	T
0,78	0,78	0,74	0,80	0,83

Sprawdzane umiejętności

Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (standard II.1.c)

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje.	1	0,71	0,71	0,57	0,00	0,79
2.		1	0,86	0,85	0,86	1,00	0,89
3.		1	0,80	0,79	0,86	1,00	0,89
4.		1	0,71	0,71	0,57	1,00	0,70
5.		1	0,84	0,83	0,86	1,00	0,87

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe.

- Zdający dobrze opanowali materiał leksykalny wykorzystany w nagraniu tekstu do zadania. Pewne trudności sprawiło zaklasyfikowanie zdania 4.1.: „*Ein plötzlicher kurzer Regenfall hat in Bayern große Schäden verursacht.*” jako niezgodnego z treścią nagrania (łatwość 0,71). Udzielenie prawidłowej odpowiedzi wymagało od zdających zrozumienia fragmentu tekstu: „*In ganz Bayern und Österreich haben seit zwei Tagen anhaltende Regenfälle zu Überschwemmungen geführt.*” Zdający najprawdopodobniej zwrócili uwagę wyłącznie na informację o charakterze szkód spowodowanych opadami deszczu, bagatelizując doniesienia o rodzaju tychże opadów.
- Trudne okazało się też podjęcie decyzji o niezgodności z treścią nagrania informacji zawartej w zadaniu cząstkowym 4.4.: „*In Österreich sind zwei Mitarbeiter des Wasserwerks ums Leben gekommen.*”. Prawdopodobnie zdający rozwiązali to zadanie pośpiesznie, już po wysłuchaniu zdania: „*Wie die Nachrichtenagentur APA berichtete, wurden in Amstetten zwei Mitarbeiter des Wasserwerks bei Sicherungsarbeiten an einem Damm weggespült.*”, gdy tymczasem prawidłowej odpowiedzi można było udzielić po zrozumieniu dalszego fragmentu: „*Sie konnten jedoch in einer rund einstündigen Rettungsaktion von der Feuerwehr mit Seilen und Schlauchbooten gerettet werden.*”.
- Zadanie 4.2. było natomiast najłatwiejsze. Zdający bez trudu zaklasyfikowali zdanie: „*In einigen Ortschaften in Bayern wurde der Alarmzustand ausgerufen.*” jako zgodne z fragmentem tekstu: „*In Passau wird für den Abend Hochwasseralarm der Meldestufe der mit Überflutungen von Verkehrsflächen und einzelnen Gebäuden erwartet. (...) An zahlreichen südlichen Zuflüssen der Donau gilt wegen kleinerer Ausuferungen Meldestufe eins, die dort lebenden Menschen wurden bereits alarmiert.*”.

Zadanie 5. (5 pkt)

W zadaniu dotyczącym zakresów tematycznych: „praca – zawody i związane z nimi czynności”, „nauka, technika – odkrycia naukowe, wynalazki” zastosowano technikę dobierania. Treść nagrania stanowiło pięć wypowiedzi Christiany Nüsslein-Volhard, a zadaniem abiturienta było przyporządkowanie poszczególnym odpowiedziom właściwych

pytań. Dwa pytania zamieszczone w katalogu nie pasowały do żadnej odpowiedzi. Za prawidłowe rozwiązanie zadania zdający mogli uzyskać 5 punktów.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania					
		LO	LP	LU	T		
0,70		0,68	0,60	1,00	0,81		
Sprawdzane umiejętności							
Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 1b)							
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu.	1	0,65	0,62	0,43	1,00	0,85
2.		1	0,55	0,52	0,43	1,00	0,77
3.		1	0,71	0,70	0,71	1,00	0,75
4.		1	0,75	0,74	0,57	1,00	0,85
5.		1	0,84	0,84	0,86	1,00	0,80
Komentarz:							
Zadanie okazało się łatwe.							
<ul style="list-style-type: none">Najtrudniejsze dla zdających było zadanie 5.2. (łatwość 0,55). Dopasowanie do drugiej wypowiedzi pytania: „<i>Wann haben Sie den Nobelpreis zum ersten Mal für möglich gehalten?</i>” wymagało wnikliwej analizy udzielonej przez Christianę Nüsslein-Volhard odpowiedzi: „<i>Als wir die später gewürdigten Arbeiten beendet hatten, da waren wir uns schon im Klaren: Das ist etwas ganz Wichtiges. Und dann wurde ich ja mit Preisen überschüttet. Und die Leute fingen irgendwann an, den Nobelpreis zu erwähnen.</i>“Najłatwiejsze dla zdających było zadanie cząstkowe 5.5. (łatwość 0,84). Zarówno zrozumienie pytania („<i>Welchen Eindruck hat die Preisverleihungszeremonie auf Sie gemacht?</i>“), jak i prawidłowe odczytanie udzielonej odpowiedzi („<i>Die Schweden haben auf eine unglaublich tolle Art zu feiern. Mich hat das schon angerührt: das Königshaus, die schönen Kleider, die Fanfaren. Dann treten all die Herren aus den USA mit ihren geliehenen Fräcken vor und werden gefeiert. Die Preisverleihung hat mir sehr gut gefallen .</i>”) nie sprawiły zdającym większych problemów.							

Zadanie 6. (5 pkt)

Nagranie w tym zadaniu dotyczyło zakresu tematycznego „praca – rynek pracy”. Zdającym zaprezentowano rozmowę z panem Schmidtem, który wypowiadał się na temat bezrobocia oraz problemów związanych z poszukiwaniem pracy. Zadanie polegało na wysłuchaniu tekstu oraz wybraniu odpowiedzi zgodnych z treścią usłyszanego nagrania. Było to zadanie wyboru wielokrotnego, w którym liczba możliwych odpowiedzi wynosiła cztery.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania					
		LO	LP	LU	T		
0,79		0,78	0,83	0,80	0,84		
Sprawdzane umiejętności							
Zdający selekcjonuje informacje. (II. 1d)							
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający selekcjonuje informacje.	1	0,85	0,83	0,86	1,00	0,95
2.		1	0,76	0,75	0,86	1,00	0,84
3.		1	0,92	0,92	1,00	1,00	0,90
4.		1	0,64	0,63	0,71	1,00	0,69
5.		1	0,75	0,74	0,71	0,00	0,80

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe.

- Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 6.4. (łatwość 0,64). Zdający podczas słuchania tekstu nie odczytali prawidłowo informacji zawartej w zdaniach: „*Mein Privatleben besteht unter anderem aus Veranstaltungen, auf denen ich mit Leuten ins Gespräch komme und viele neue Kontakte knüpfe. Außerdem ist mir auch Social Networking nicht gleichgültig – ich habe hier viele interessante Menschen kennengelernt.*”, a zatem nie potrafili wskazać poprawnej odpowiedzi na zadane pytanie: „*Wie benimmt sich Herr Schmidt heute anderen Menschen gegenüber?*” („*Er sucht intensiv nach neuen Bekanntschaften.*“).
- Najłatwiejsze dla zdających było zadanie częściowe 6.3. (łatwość 0,92). Zarówno zrozumienie treści pytania („*Wie haben die Bekannten von Herrn Schmidt auf seine zu erwartende Arbeitslosigkeit reagiert?*“), jak i prawidłowe odczytanie fragmentu tekstu: „*Sie betrachten mich nicht als Opfer, sondern stärkten immer wieder meine Motivation zur weiteren Jobsuche.*” nie sprawiły zdającym większych problemów, więc bez trudu wskazali poprawną odpowiedź: „*Sie haben ihn zur Arbeitssuche motiviert.*“.

Zadanie 7. (4 pkt)

Zadanie składało się z czterech zadań częściowych i było realizowane w oparciu o tekst „Auf die Zugspitze”, mieszczący się w zakresie tematycznym „życie rodzinne i towarzyskie – styl życia”. Tekst informował o wyczynach akrobatycznych linoskoczka Freddy’ego Nocka. Technika sprawdzania umiejętności zdających było zadanie wielokrotnego wyboru.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania			
	LO	LP	LU	T
0,78	0,78	0,79	0,50	0,80

Sprawdzane umiejętności

Zdający selekcjonuje informacje. (II. 2d)

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający selekcjonuje informacje.	1	0,85	0,85	0,86	1,00	0,80
2.		1	0,83	0,82	0,57	1,00	0,92
3.		1	0,68	0,67	1,00	0,00	0,69
4.		1	0,77	0,77	0,71	0,00	0,79

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe.

- Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 7.3. (łatwość 0,68). Zdający podczas słuchania tekstu nie zrozumieli informacji zawartej we fragmencie: „*Mittlerweile geht Nock in sein 41. Lebensjahr. Am kommenden Samstag wird Freddy Nock wieder mal etwas probieren, was noch kein Mensch vor ihm versucht hat. Er will auf dem fünf Zentimeter breiten Drahtseil der Gletscherbahn zur Gipfelstation der Zugspitze laufen.*”, więc nie potrafili wskazać właściwej odpowiedzi na pytanie postawione w trzonie zadania: „*Was hat Freddy Nock mit 41 Jahren vor? (Auf dem Bahnseil bis zur Gipfelstation zu laufen.)*”.
- Najłatwiejsze dla zdających było zadanie częściowe 7.1. (łatwość 0,85). Zarówno zrozumienie fragmentu tekstu: „*Seit 1770 läuft die Zirkus-Familie Nock auf dem Seil; die Familiengeschichte bedeutet ihm viel. Freddy war vier, als er ersten Gehversuche ohne festen Untergrund unternahm.*”, jak i treść werstraktora: „*Er setzte eine Familientradition fort.*” nie sprawiły zdającym większych problemów.

Zadanie 8. (5 pkt)

Zadanie, obejmujące zakresy tematyczne: „państwo i społeczeństwo – problemy wewnętrzne”, „życie rodzinne i towarzyskie – okresy życia”, składało się z czterech zadań częściowych. Zadanie zostało skonstruowane w oparciu o tekst „Alternde Bevölkerung” na temat problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa Niemiec. Zastosowaną techniką było dobieranie. Zdający musieli dopasować właściwe nagłówki do poszczególnych fragmentów tekstu. Dwa nagłówki zamieszczone w katalogu nie pasowały do żadnego fragmentu.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania					
		LO	LP	LU	T		
0,81		0,81	0,77	1,00	0,81		
Sprawdzane umiejętności							
Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 2b)							
Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu.	1	0,89	0,89	0,71	1,00	0,89
2.		1	0,91	0,91	0,86	1,00	0,90
3.		1	0,72	0,71	0,57	1,00	0,77
4.		1	0,77	0,78	0,71	1,00	0,75
5.		1	0,75	0,74	1,00	1,00	0,74
Komentarz:							
Zadanie okazało się łatwe.							
<ul style="list-style-type: none">Najtrudniejsze dla zdających okazało się zadanie 8.3. (łatwość 0,72). Zdający nieprawidłowo odczytali dwa zdania, których właściwe zrozumienie gwarantowało prawidłowe rozwiązanie zadania („<i>Mehr als zwei Drittel (69 Prozent, 1,44Millionen) der Pflegebedürftigen wurden zu Hause versorgt. Über eine Million Menschen wurden allein durch die Angehörigen gepflegt, (...)</i>“), nie mogli zatem wskazać właściwego nagłówka („<i>Viele Pflegebedürftige von Familie betreut</i>“)Rozwiązanie zadania 8.2. (łatwość 0,91) nie przysporzyło zdającym problemów. Abiturienti z łatwością dopasowali do wskazanego fragmentu tekstu właściwy nagłówek: „<i>Immer höheres Alter der Deutschen</i>”. Zdający odpowiednio zinterpretowali zamieszczony fragment tekstu: „<i>Die Zahl der 60-Jährigen wird, den Prognosen zufolge, im Jahr 2050 etwa eine Million betragen und damit doppelt so hoch sein wie die Zahl der Neugeborenen. (...) Die Zahl der 80-Jährigen wird von heute knapp vier Millionen auf rund zehn Millionen im Jahr 2050 klettern.</i>”							

Zadanie 9. (3 pkt)

Zadanie składało się z sześciu zadań częściowych. Wykorzystano tutaj tekst publicystyczny z zakresów tematycznych: „dom – wynajmowanie mieszkania”, „praca – praca dorywcza”. W tekście przedstawiono akcję „Wohnen für Hilfe”, umożliwiającą zamianę opłaty czynszu na pracę, jaką lokator świadczy na rzecz właścicieli mieszkania. W zadaniu zastosowano test luk sterowanych. Zdający musiał rozpoznać różnorodne struktury leksykalne i gramatyczne i wybrać właściwe uzupełnienia luk w tekście. Do wykonania tego zadania niezbędna była znajomość leksyki i gramatyki na poziomie rozszerzonym.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających		Wskaźnik łatwości zadania			
		LO	LP	LU	T
0,67		0,66	0,64	0,67	0,73

Sprawdzane umiejętności

Zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście. (II. 2j).

Lp.	Oceniane czynności	Liczba pkt	Łatwość czynności				
			Ogółem	LO	LP	LU	T
1.	Zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście.	0,5	0,61	0,60	0,57	0,00	0,69
2.		0,5	0,59	0,57	0,71	0,00	0,70
3.		0,5	0,79	0,79	0,71	1,00	0,79
4.		0,5	0,53	0,53	0,29	1,00	0,54
5.		0,5	0,74	0,72	0,86	1,00	0,84
6.		0,5	0,75	0,74	0,71	1,00	0,80

Komentarz:

Zadanie sprawdzające znajomość różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych okazało się umiarkowanie trudne.

- Najtrudniejsze okazało się zadanie 9.4. (łatwość 0,53). Zdający nie potrafili wskazać prawidłowego uzupełnienia luki („*ihrer*”) ze względu na nieprawidłowe odczytanie wyrażenia występującego w zdaniu („*das Bad ihrer Vermieter*”).
- Najłatwiejsze dla zdających było zadanie cząstkowe 9.3. (łatwość 0,79). Maturzyści nie mieli problemów ze zrozumieniem zdania: „*Als Faustregel gilt bei „Wohnen für Hilfe” eine Stunde Arbeit im Monat pro Quadratmeter Wohnfläche.*“, a receptywnie i produktywnie opanowanie zakresu występowania przyimka „*pro*” pomogło przy wyborze prawidłowego uzupełnienia wskazanej luki.

Podsumowanie i wnioski

Wyniki uzyskane przez tegorocznych maturzystów pozwalają stwierdzić, w jakim stopniu opanowali oni poszczególne sprawności językowe. Podczas egzaminu maturalnego zdający musieli wykazać się nie tylko znajomością zasad gramatycznych i ich poprawnym użyciem, ale i umiejętnością aktywnego uczestniczenia w akcie komunikacji. Analiza wyników uzyskanych przez maturzystów pokazuje, że abiturienti są coraz bardziej komunikatywni i większość z nich bardzo dobrze radzi sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstu słuchanego i pisanego. Problemem maturzystów przystępujących do egzaminu z języka niemieckiego jest nadal jakość języka. Abiturienti rozwiązujący zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym uzyskali najniższe wyniki za wykonanie zadań sprawdzających umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych. Z podobnymi problemami zmagali się również abiturienti zdający egzamin na poziomie podstawowym. Chociaż w arkuszu egzaminacyjnym na tym poziomie nie ma zadań sprawdzających stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych, to niska punktacja uzyskiwana przez maturzystów w kryterium poprawności i bogactwa językowego pozwala wnioskować, że produktywnie kompetencje językowe również tej grupy zdających, zwłaszcza w zakresie zasobu leksykalnego, są niskie.

Poprawa wyników uzyskiwanych przez abiturientów w kryterium bogactwa językowego będzie możliwa poprzez zwiększenie zasobu leksykalnego uczniów. Wieloaspektowy charakter leksyki decyduje o potrzebie prowadzenia różnorodnych działań dydaktycznych, mających na celu poszerzanie zasobu słownictwa. To właśnie deficyty leksykalne stanowią główną przeszkodę w efektywnej komunikacji. Jeżeli zatem uczeń nie tylko posiada określony zasób leksyki, ale nauczy się ją stosować w sposób receptywny i produktywny, jego możliwości komunikacyjne i poziom rejestru języka znacznie się zwiększą. Zadowalające efekty dydaktyczne w tym zakresie zapewni podjęcie działań

wymienionych i popartych przykładami przez Annę Pado w artykule „Selekcja, organizacja i przyswajanie leksyki na różnych poziomach nauczania”¹. Najważniejszymi celami i działaniami dydaktycznymi w omawianym zakresie są zatem:

- selekcja materiału leksykalnego – wyznaczenie zakresu tematycznego leksyki, której opanowanie gwarantuje sukces na egzaminie maturalnym,
- organizacja leksyki – grupowanie leksyki poprzez tworzenie słowników tematycznych redagowanych podczas zajęć lekcyjnych,
- semantyzacja nowej leksyki – może odbywać się poprzez działania non werbalne (demonstracja przedmiotu, ilustracji) lub zastosowanie omówienia w języku obcym (podanie wyrażen synonimicznych, antonimicznych, krótkiego opisu nowego pojęcia),
- utrwalanie i aktywizacja poznanego słownictwa – np. dyktando wyrazowe (uczeń ma za zadanie uzupełnić luki w wydrukowanym tekście dyktanda, które w całości odczytuje nauczyciel),
- kontrola przyswojenia materiału leksykalnego – np. uczeń uzupełnia luki w tekście listu lub krótkiej wiadomości poprzez przetłumaczenie na niemiecki wyrazów podanych w języku polskim,
- wdrażanie do posługiwania się słownikami.

Aby praca nad leksyką przyniosła spodziewane efekty, musi się w nią zaangażować w równym stopniu nauczyciel i uczeń. Poszerzenie i przyswojenie słownictwa to nie tylko „zapamiętywanie słówek”, ale poznawanie kontekstu gramatycznego i semantycznego. Dopiero tak rozbudowany zasób leksykalny pozwala na tworzenie pełnych i poprawnych gramatycznie wypowiedzi w języku obcym.

Umiejętności językowe sprawdzane podczas egzaminu maturalnego odpowiadają czterem typom działań językowych określonych w „Europejskim systemie opisu kształcenia językowego”, a powtórzonych w podstawie programowej z 2009 roku. Rozwiązując zadania maturalne, abiturient musiał wykazać się umiejętnością rozumienia i tworzenia tekstów, a także podejmowania działań interakcji i mediacji. Działania mediacyjne, jako jedną z form poszerzania zasobu leksykalnego, można kształcić podczas zajęć dydaktycznych na dowolnym, ale zawsze autentycznym materiale, którego tematyka musi być znana uczniom. Przykładem mogą być takie teksty, jak: rozmowy, słuchowiska, filmy, utwory literackie, instrukcje obsługi czy artykuły prasowe.

Umiejętność mediacji językowej można wykształcić u ucznia poprzez stosowanie takich strategii, jak: parafrazowanie, podawanie wyrażen antonimicznych lub synonimicznych². Wskazane działania dydaktyczne wpłyną pozytywnie na powiększenie zasobu leksyki, a co za tym idzie – poszerzą możliwości ucznia w zakresie stosowania metod kompensacyjnych.

Podstawowe zasady mediacji językowej uczeń poznaje zazwyczaj w trakcie nabywania umiejętności receptywnych i produktywnych. Dzięki działaniom mediacyjnym, ułatwiającym zrozumienie i zapamiętanie treści tekstu, uczniowie mogą efektywniej rozwijać kompetencję językową.

Planując przygotowanie uczniów do egzaminu maturalnego, warto również pamiętać o wygospodarowaniu czasu na umiejętne wyciszanie negatywnych emocji, jakie towarzyszą egzaminowanemu w czasie testowania. Przystąpienie do egzaminu maturalnego dla większości zdających oznacza stres, którego symptomy uwidaczniają się w sferze

¹ Anna Pado, *Języki obce w szkole*, nr 2/2010, str.27-34.

² Prof. dr hab. Jan Iluk, „Nauczanie mediacji językowej w kontekście nowej podstawy programowej dla języków obcych. Działania mediacyjne w „Europejskim systemie opisu kształcenia językowego” i w ujęciu nowej podstawy programowej”, *Języki obce w szkole*, nr 6, grudzień 2009 - styczeń 2010, str. 113-121.

emocjonalnej, kognitywnej, fizjologicznej i behawioralnej³. Niewątpliwie najlepszą metodą na zwalczenie negatywnych skutków stresu egzaminacyjnego jest opanowanie wiedzy i umiejętności językowych w takim stopniu, aby wykluczyć niepożądany element zaskoczenia treścią zadań maturalnych, a tym samym zminimalizować ryzyko potencjalnej porażki. Warto zatem zapoznać uczniów z metodami pracy własnej, dzięki którym efektywnie przygotowują się do egzaminu. Trzeba przypomnieć o potrzebie systematycznej pracy, zaplanowaniu powtórek, ale i wyborze dogodnej na naukę pory dnia. Poziom stresu egzaminacyjnego można skutecznie obniżyć, przeprowadzając próbne testowanie, które nauczy zdającego, jak funkcjonować w trudnej sytuacji. Podczas próbnego testowania zalecane jest stworzenie warunków zbliżonych do sytuacji egzaminacyjnej.

Obniżenie poziomu stresu egzaminacyjnego oraz poszerzenie zasobu leksykalnego poprzez stosowanie różnorodnych działań dydaktycznych – w tym kształcenie umiejętności mediacji – wpłynie pozytywnie na jakość języka niemieckiego opanowanego przez maturzystów receptywnie i produktywnie. Zalecane działania dydaktyczne pomogą abiturientom uzyskać satysfakcjonujące ich wyniki z egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na wybranym poziomie.

³ Agnieszka Hoffman „Lęk testowy na lekcjach języków obcych. Wskazówki dla nauczycieli”, *Języki obce w szkole*, nr 6, grudzień 2009 - styczeń 2010, str. 71 – 77.